

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА **щодо виконання проектів міжнародної технічної допомоги на** **майданчику Чорнобильської АЕС**

План здійснення заходів на об'єкті «Укриття» (ПЗУ або SIP)

План здійснення заходів було розроблено відповідно до підписаного 20 грудня 1995 року Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України і Урядами країн «Великої Сімки» та Комісією Європейського Співтовариства про закриття Чорнобильської АЕС.

ПЗУ передбачає виконання трьох основних етапів робіт: стабілізація; будівництво нового безпечного конфайнмента (НБК) та підготовка до вилучення паливовмісних матеріалів (ПВМ) і довгоіснуючих радіоактивних відходів (РАВ); визначення стратегії вилучення ПВМ і РАВ, їх кондиціонування з подальшим зберіганням і захороненням у відповідності з діючими стандартами.

Перший етап повністю завершено. Роботи зі стабілізації виконувались із 2004 по 2008 рік.

На другому етапі завершилися заходи щодо остаточного введення в експлуатацію НБК.

В рамках підготовки до вилучення ПВМ і довгоіснуючих РАВ реалізується державний інвестиційний проект «Реалізація другого пускового комплексу НБК та реконструкція об'єкта «Укриття».

Інформація щодо реалізації проекту «Будівництво Нового безпечного конфайнменту (НБК) об'єкта «Укриття» Чорнобильської АЕС»

Генеральний підрядник: міжнародний консорціумом NOVARKA

Фінансувався з міжнародного Чорнобильського Фонду «Укриття» (ЧФУ) Європейського банку реконструкції та розвитку, одним із вкладником якого була Україна. На сьогоднішній день ЧФУ припинив своє існування у зв'язку з введенням в експлуатацію НБК.

Вартість проекту: 1 448, 43 млн. євро.

НБК – це багатофункціональний комплекс, який повністю охоплює об'єкт «Укриття» та безпосередньо прилеглу до нього територію, і призначений для виконання всього комплексу робіт по перетворенню об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему.

Фізичні роботи на майданчику будівництва НБК розпочались у 2012 році, а закінчились у 2019 році.

05.12.2019 отримано Сертифікат відповідності єдиного цілісного комплексу ПК-1 НБК від Державної архітектурно-будівельної інспекції України.

24.07.2020 отримано окремий дозвіл Держатомрегулювання на дослідно-промислову експлуатацію ПК-1 НБК та з 30.07.2020 по 14.06.2021 персоналом ДСП ЧАЕС виконувалась дослідно-промислова експлуатація.

12.08.2021 отримано Ліцензію Держатомрегулювання на переробку, зберігання радіоактивних відходів, що існують та утворюються під час перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему, в рамках

експлуатації конфайнмента, включаючи об'єкт «Укриття». Почалася експлуатація комплексу конфайнмента та об'єкта «Укриття».

Інформація щодо реалізації проекту «Будівництво сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-2)»

Генеральний підрядник: Компанія Holtec International, США.

Фінансувався з міжнародного Рахунку ядерної безпеки Європейського банку реконструкції та розвитку, донором якого була Україна і у повному обсязі виконала всі свої фінансові зобов'язання.

Вартість проекту: 448,2 млн. євро

Сховище відпрацьованого ядерного палива «сухого» типу (СВЯП-2) призначене для прийому, підготовки до зберігання і безпосереднього зберігання протягом 100 років відпрацьованих тепловиділяючих збірок (ВТВЗ) РБМК-1000 Чорнобильської АЕС. СВЯП-2 прийме на довгострокове зберігання зі СВЯП-1 відпрацьоване ядерне паливо у кількості 21 217 паливних збірки за виключенням пошкодженого палива. Термін перевезення складає близько 10 років.

Фізичні роботи на майданчику будівництва СВЯП-2 розпочалися у 2014 році і завершилися на початку 2020 року.

23.04.2021 отримано Ліцензію Держатомрегулювання на право провадження діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки» СВЯП-2.

21.05.2021 отримано окремий дозвіл Держатомрегулювання на здійснення діяльності «вивантаження та вивіз зі СВЯП-1 на СВЯП-2 кондиційного відпрацьованого ядерного палива».

З 08.06.2021 здійснюються перевезення ВТВЗ згідно з графіком перевезень (гриф «для службового користування»). На сьогодні до СВЯП-2 перевезено близько 1500 паливних збірок.

Інформація щодо реалізації проекту «Будівництво заводу з переробки рідких радіоактивних відходів» (ЗПРРВ)

Підрядник: консорціум компаній компаній Belatom (Бельгія), SGN (Франція), Ansaldo (Італія)

Фінансувався з Рахунку ядерної безпеки Європейського банку реконструкції та розвитку.

Вартість проекту: 37,08 млн. євро + 2,5 млн. доларів США

ЗПРРВ призначений для переробки рідких радіоактивних відходів, накопичених за час експлуатації та тих, що утворилися в процесі зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, а також експлуатаційних рідких радіоактивних відходів об'єкта «Укриття».

Об'єкт ЗПРРВ прийнято в експлуатацію відповідно до отриманого сертифікату Державної архітектурно-будівельної інспекції України від 23.03.2018.

08.07.2019 було запущено технологічну лінію та розпочато промислову експлуатацію ЗПРРВ.

В рамках промислової експлуатації з початку року:

- перероблено 787 м3 кубового залишку.
- отримано 8668 упаковок (200-літрових бочок) кінцевого продукту.
- направлено на захоронення в СОПСТРВ (спеціально обладнане приповерхнєве сховище твердих радіоактивних відходів) 7815 упаковок.

Заплановано поетапне досягнення проєктної потужності ЗПРРВ на різних видах продукції (кубовий залишок, перліт, іонообмінні смоли).

Інформація щодо реалізації проєкту «Будівництво промислового комплексу поводження з твердими радіоактивними відходами Чорнобильської АЕС» (далі – ПКПТРВ)

Фінансувався за рахунок Європейської Комісії та України.

Вартість проєкту: 47 млн. євро

ПКПТРВ призначений для приймання, переробки і/або захоронення твердих РАВ (ТРВ), накопичених за час експлуатації і, що утворились в процесі зняття з експлуатації ЧАЕС, а також експлуатаційних РАВ об'єкта «Укриття». Будівництво об'єкту завершено у квітні 2009 року.

Контракт на будівництво промислового комплексу поводження з твердими радіоактивними відходами, який складається з Лотів 0, 1, 2, 3 завершено. При цьому Лот 3 введено в експлуатацію у 2008 році, а Лоти 0, 1 і 2 введено в експлуатацію у 2010 році.

Було завершено роботи в рамках другого етапу «гарячих» випробувань Лотів 1 і 2 та виконувалися підготовчі роботи до третього етапу «гарячих» випробувань.

26.10.2021, після отримання Ліцензії Держатомрегулювання на право провадження діяльності в сфері поводження з радіоактивними матеріалами, почався третій етап «гарячих» випробувань, закінчення якого планується на кінець 2021 року.

Щодо Рахунку міжнародного співробітництва для Чорнобиля

Довідково: рамкова угода між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку стосовно діяльності Чорнобильського фонду «Укриття» в Україні від 20 листопада 1997 року, ратифікована Законом України від 04 лютого 1998 року № 80/98-ВР, втратила чинність 03 березня 2021 року.

Розрахунковий баланс Чорнобильського фонду «Укриття» станом на 31 жовтня 2020 року становить 4 472 375,79 євро. Пропорційна частка України становить 291 003,79 євро.

Рахунок міжнародного співробітництва для Чорнобиля (далі – РМСЧ) був заснований ЄБРР на прохання Уряду України у форматі багатостороннього Фонду для супроводження розробки Комплексного плану для Чорнобиля з метою консолідації поточного планування, оптимізації та

інтеграції усіх підходів до поводження з радіоактивними відходами (далі – РАВ) та відпрацьованим ядерним паливом (далі – ВЯП) та вимог до виведення з експлуатації у Чорнобилі. Ця робота закладе фундамент для визначення пріоритетних проєктів та базової лінії для майбутньої реалізації проєктів.

Заснування Рахунку є визнанням того, що не дивлячись на безпрецедентний рівень міжнародного співробітництва на майданчику Чорнобильської АЕС, виведення із експлуатації Чорнобильської атомної електростанції та поводження з радіоактивними відходами в зоні відчуження залишаються одними з найскладніших в світі операцій, пов'язаних із очищенням ядерних об'єктів, виведенням з експлуатації та забезпеченням безпеки. РМСЧ намагатиметься створити можливості для вирішення зазначених проблемних питань. За останні декілька років за підтримки українських та міжнародних експертів в Україні була розроблена низка різних стратегій, спрямованих на визначення планів та пріоритетів стосовно забезпечення безпеки та виведення з експлуатації. Однак, обговорення з представниками державної влади України та ключовими експертами свідчать, що велика кількість згаданих стратегій не реалізовані або вимагають додаткового розгляду, раціоналізації та інтеграції. Ключовим пріоритетним завданням буде прийняття цілком інтегрованого та комплексного плану, який стане основою для визначення пріоритетів щодо реалізації довгострокових проєктів. Донори, ЄБРР та Україна сподіваються на ретельне планування діяльності для запобігання надмірно дорогих рішень, прогалин або дублювання робіт, а також розраховують на оптимізацію підходів для реалізації безпечних та економічних рішень. Конкретною короткостроковою метою та завданням РМСЧ стане реалізація такого Комплексного плану для Чорнобиля, виходячи з усіх виявлених потреб, пріоритетів та графіків. Ще одним ключовим завданням буде забезпечення безпечного, надійного та прозорого використання у відповідності до найкращої міжнародної практики наявної інфраструктури, велика частина якої була створена за рахунок коштів, наданих міжнародним співтовариством.

Наразі між ЄБРР та Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України наразі проходять обговорення стосовно доопрацювання Меморандуму про порозуміння, в якому повинні бути визначені організаційні рамки для реалізації консультативного проєкту та затвердження Комплексного плану в Україні.

На сьогоднішній день внески та пожертвування до РМСЧ вже зробили 13 країн, включаючи Україна та Сполучені Штати. Рахунок був заснований 25 листопада 2020 року рішенням Ради Директорів ЄБРР. Правила про Рахунок, які були прийняті всіма Вкладниками Рахунку при оформленні угод про перерахунок коштів з ЧФУ, направляються (ІССА-20/01) у пакеті для Асамблеї, та ключові аспекти цих Правил будуть представлені Банком на найближчому засіданні Асамблеї.